

РЕШЕНИЕ

№ 116

гр. Велико Търново, 28.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ТРЕТИ ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на единадесети юли през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ГАЛЯ МАРИНОВА

Членове: МАЯ ПЕЕВА
Ирена Колева

при участието на секретаря ИНА Д. СТОЯНОВА
като разгледа докладваното от МАЯ ПЕЕВА Въззивно търговско дело № 20234001000123 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С Решение № 11 от 20.02.2023 г. /погрешно посочено с година на постановяване 2022 г./, постановено по т.д. № 22/2022 г. Окръжен съд Ловеч е осъдил ЗК „Лев Инс“ АД да заплати на Р. К. С. сумата от 100000 лв., представляваща обезщетение за претърпени от него неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от нанесени телесни увреждания при пътно – транспортно произшествие, настъпило на 17.11.2017 г. от застрахован при ответника по застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“, ведно със законна лихва върху тази сума, считано от 16.05.2022 г. до окончателното изплащане, като искът за законна лихва за времето от 17.11.2017 г. до 15.05.2022 г. е отхвърлен. Присъдени са разноски.

Против това решение е постъпила въззивна жалба от ЗК „Лев Инс“ АД, като същото се обжалва в частта, в която е уважен предявеният иск за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди за сумата над 20000 лв. до присъдените 100000 лв., ведно със законната лихва от 16.05.2022 г. Излагат

се доводи, че неправилно е приложена нормата на чл. 52 ЗЗД и определеното обезщетение за неимуществени вреди е завишено, с оглед принципа на справедливост и съдебната и застрахователната практика. При пътнотранспортното произшествие ищецът С. е получил изкълчване на двете раменни стави, счупване на първо ребро в лявата гръдна половина и разкъсно-контузна рана на главата. Постъпил е в болница за период от пет дни и е ползвал отпуск по болест за срок от четири месеца. Вещите лица посочват, че обичайният възстановителен процес при получените увреждания е месец и половина – два. Констатирано е, че е получил още остра стресова реакция, което състояние е отзвучало за около месец. Към момента се адаптира добре, започнал е работа, успешно се справя с нея, продължава да се занимава с клуба си. С оглед установените увреждания и периодът от четири месеца, в които е използван отпуск по болест, е счетено, че размерът на обезщетението за неимуществени вреди е неоснователно висок, не съответства на обема, интензитета и продължителността на търпените вреди.

Отправено е искане решението да се отмени в обжалваната част и вместо него се постанови друго, с което бъде отхвърлен предявеният иск в обжалваната част, като неоснователен и съответно се съобрази размерът на разноските.

В срока за отговор въззиваемата страна Р. С. заема становище за неоснователност на жалбата, като размерът на присъденото обезщетение е съобразен с получените телесни увреждания и причинените трайни последици, както и съдебната практика при аналогични травматични увреждания.

Настоящият състав, като взе предвид наведените в жалбата оплаквания, становищата на страните и като прецени събраните по делото доказателства, приема за установено следното:

Въззивната жалба е подадена в срок, от надлежна страна, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което се явява процесуално допустима и следва да се разгледа по същество.

При извършване на проверката по чл. 269 ГПК настоящият състав констатира, че оспореното съдебно решение не страда от пороци, водещи до неговата нищожност – постановено е от законен състав, в пределите на правораздавателната власт на съда, в писмена форма, с разбираемо изложени

аргументи, подписано от председателя на състава. При извършената служебна проверка въззивният съд констатира, че съдебното решение е допустимо, поради което следва да пристъпи към решаване на спора по същество, съгласно чл. 271, ал. 1 ГПК.

В исковата си молба Р. С. твърди, че на 17.11.2017 г. около 12,50 часа, на главен път I-4, при км 35+650, при настъпило ПТП между МПС марка Мерцедес 814Д, с рег. № РК14**** и МПС марка Мерцедес 1517, с рег. № Н69**** пострадал като пътник. Бил откаран в спешния център в гр. Ловеч, където му била оказана спешна медицинска помощ. Претърпял значителни неимуществени вреди – силни болки, страдания, неудобство и дискомфорт, като същите го затруднявали значително, включително и в момента, и ще останат в бъдеще при изпълнение на задължения от битов и личен характер. След изписването от болницата се прибрал вкъщи в неподвижно състояние и за него се грижела съпругата му. Наложило се да си прави допълнителни изследвания, за да се изясни състоянието му. Многократно посещавал личния си лекар и други медицински специалисти, за което в периода от 19.12.2017 г. до 14.06.2018 г. му били издадени 7 бр. амбулаторни листи. Бил в отпуск по болест за 4 месеца. От множеството изследвания са му установени телесни увреждания: трайно затруднение на движенията на ляв горен крайник за повече от 30 дни, трайно затруднение на движенията на десен горен крайник за повече от 30 дни, трайно затруднение на движенията на снагата за повече от 30 дни. Прекратена била спортната му кариера и това допълнително емоционално го натоварвало и не можел да свикне с мисълта, че няма да се състезава. Особено в личен и битов план го затруднява обстоятелството, че двете му ръце не могат да понасят натоварване и ежедневни нужди от битов и личен характер. Изпитал силни психически страдания, свързани с преживяното, нощем преживявал станалото, не можел да спи, изпитвал страх при пътуване.

С оглед на тези обстоятелства счита, че справедлив размер на обезщетението за претърпените неимуществени вреди би бил сумата от 100000 лв., в какъвто размер е предявил иск, ведно със законна лихва, считано от 17.11.2017 г. до окончателното изплащане на обезщетението.

С допълнение на искова молба от 26.10.2022 г. са уточнени обстоятелствата по исковата молба, като се сочат увреждания: трайно

затруднение движенията на ляв горен крайник за повече от 30 дни, трайно затруднение движенията на десен горен крайник за повече от 30 дни, трайно затруднение движенията на снагата за повече от 30 дни, трайно отслабване на слуха, изпадане в безсъзнателно състояние на мястото на ПТП, разкъсно-контузна рана на главата, счупване на едно ребро в лява гръдна половина, причинени болки и страдания като остра стресова реакция, разстройство в адаптацията с кратка депресивна реакция. Уточненията са извършени на база проведените разпити на свидетели и съдебно медицинската експертиза.

С отговора на исковата молба исковете се оспорват с няколко основни възражения: оспорва се механизмът на ПТП; оспорва се предявеният размер на обезщетението за неимуществени вреди, като се излага, че той е силно завишен; оспорват се описаните вреди; наведено е възражение за съпричиняване на водача на товарен автомобил Мерцедес 1517 Й. О. А., както и възражение за съпричиняване от пострадалия, който е бил без обезопасителен колан, оспорва се искът за присъждане на лихва за забава, включително и началната й дата, от която лихвата се претендира.

С обжалваното решение съдът е приел, че са налице предпоставките за ангажиране отговорността на застрахователя, приел е за справедлив размер на обезщетението за неимуществени вреди сумата от 100000 лв., и тъй като възражението за съпричиняване е отречено, тази сума е присъдена в пълен размер, ведно със законна лихва от 16.05.2022 г. – посочването на банкова сметка на ищеца, до окончателното изплащане на сумата.

От събраните по делото доказателства настоящият състав приема за установено следното от фактическа страна:

От приложения Констативен протокол за ПТП с пострадали лица от 17.11.2017 г., както и заключението на съдебно авто-техническата експертиза, се установява, че на 17.11.2017 г., на път I-4 /София-Варна/, при км 36+650, в землището на с. Микре се е движил автобус Мерцедес 814Д Варио, с рег. № РК 14**** в посока гр. София. Пред него се е движил товарен автомобил, който водачът на автобуса М. Т. решава да изпревари. Водачът предприема изпреварване, изнася автобуса вляво в насрещната пътна лента, като при достигане около средата на товарния автомобил, от предстоящия десен завой се появява насрещен товарен автомобил. Първоначално водачът на автобуса е ускорил, вероятно да завърши маневрата, но не успява и впоследствие

употребява спирачки, каквито вече е употребил водачът на насрещния товарен автомобил Й. О. А.. Двата автомобила се движили един срещу друг закъснително, при което е настъпил сблъсък между тях с предните им леви части. Товарен автомобил Мерцедес 1517, управляван от Й. О. А. се е движил в полагашата му се пътна лента със скорост 78 км/ч, а автобусът Мерцедес 814Д Варио, управляван от М. Т. се е движил със скорост 97 км/ч, които скорости са установени от тахографните шайби на двете превозни средства. Телата на возещите се в двете МПС в процеса на деформиране рязко са се отклонили в посока, обратна на действащия ударен импулс, като част от седалките на автобуса са се откъснали от пода на купето. Мястото на удара е в лентата за движение на товарния автомобил. На 205 м преди мястото на произшествието за движещите се в посока гр. София, на десния банкет е поставен пътен знак В24 „Забранено изпреварването на моторни превозни средства, с изключение на мотоциклети без кош и мотопеди“, на 129 м е намерен пътен знак А40 „Внимание! Участък с концентрация на ПТП“. Според вещото лице по автотехническата експертиза автобусът е производство 1998 г. и не е оборудван с предпазни колани за пътниците. Ищецът С. е седял в автобуса на задна седалка, състояща се от пет обособени седалки, на второто място от дясно наляво, гледано към предната част на автобуса. Тази седалка стои по-високо от пода спрямо останалите седалки. Според вещото лице ударният импулс е бил отпред назад и отляво надясно, при което тялото на ищеца е политнало напред и леко наляво и е достигнало някъде към средната или дори предната част на автобуса. При удара всички тела на пътниците са политнали напред, като са скъсани всички седалки от пода на автобуса, някои са извън него, има и висяща на прозорец, при което в средата и в по-предната част са се събрали тела и седалки едни върху други, което е довело до толкова пострадали и загинали.

По случая е образувано ДП № 354/2017 г. на РУ на МВР Угърчин, прекратено с постановление от 22.04.2020 г. на прокурор в ОП Ловеч, тъй като виновния за произшествието водач на автобуса М. Т. е починал.

Ищецът е с трайно намалена работоспособност 79 %, за срок от три години, видно от Експертно решение на ТЕЛК от 21.03.2017 г., с водеща диагноза първична глаукома с отворен ъгъл и установена дегенеративна липса на функция на дясно око и намалено централно зрение с корекция на ляво око.

С Експертно решение на ТЕЛК № 547/10.02.2020 г. е преосвидетелстван със 79 % трайно намалена работоспособност за срок от три години, с диагноза първична глаукома с отворен ъгъл. При извършения преглед за установяване на обективното състояние освен отразеното състояние на очния статус, е отразено още, че крайниците са без функционален дефицит.

Непосредствено след произшествието С. е откаран в Спешна помощ гр. Ловеч, където е отразено, че е с болки в гръбнака, главата, врата, няма сила в ръцете. Настанен е в хирургично отделение на МБАЛ „Проф.д-р П. Стоянов“, гр. Ловеч /епикриза от 22.11.2017 г./, където му е поставена диагноза откъсване на окосмената част на главата, счупване на ребро в ляво – закрито. При анамнезата е посочено, че няма данни за загуба на съзнание. В част обективно състояние на пациента е посочено, че е с разкъсно-контузна рана на главата в париеална област тип скалп с размери 15-20 см, с отлепване на апоневрозата. По повод на това е направена реимплантация на скалп оперативно. При прегледа от невролог е установено, че няма парези по крайниците, но С. е съобщил за болки в лявата ключица. Престоял в болничното заведение от 17.11.2017 г. до 22.11.2017 г.

На 14.12.2017 г. му е направена образна диагностика – рентгенография на раменна става, при която е установена сублуксация на акромио-клавикуларните стави – на дясната във вертикална посока, на лявата – в хоризонтална посока.

На 19.12.2017 г. прегледан от ортопед травматолог – амбулаторен лист № 1386/19.12.2017 г., където е направено оплакване за болки и ограничени движения в двете раменни стави. Обективното състояние е описано в амбулаторния лист – разкъсно-контузна рана във фронтална област на главата с надлъжен ход и дължина 10 см, първично сраснала; локална болка, деформация с положителен симптом на „клавиш“ в двете акромиоклавикуларни стави; дясна раменна става – болезнени и ограничени активни флексия до 150 гр и абдукция до 90 гр, лява раменна става – ограничени активни флексия до 90 и абдукция до 30 гр, хипотрофия на делтовидната и мишничната мускулатура; хипестезия на пръстите на лява ръка. Назначени изследвания и при вторични прегледи /амбулаторен лист № 1395/21.12.2017 г. и № 65/16.01.2018 г./ е назначена медикаментозна терапия

и физиотерапия.

На 19.12.2017 г. прегледан от невролог, където е с оплаквания за болки в лявата раменна област, ограничени и болезнени движения, теглеща болка към ръката с изтръпване повече към първи и втори пръст. При прегледа е констатирано обективно състояние ограничена и болезнена абдукция и вътрешна ротация на лява раменна става, хипотрофия на мускулатурата на лява мишница и предмишница, отслабена опозиция на палеца спрямо втори пръст; хипестезия в зоната на н.радиалис в ляво. Назначена е терапия, както и изследвания – ЕМГ. Поставена е диагноза шийнобрахиален синдром.

Приложени са електромиография от 11.01.2018 г., с данни за коренчева увреда С6-Т1, образна диагностика от 16.01.2018 г. с данни за спондилозни и остеохондрозни промени и стеснени дискове, както и магнитно-резонансна томография на шиен отдел на гръбначен стълб от 01.02.2018 г. с данни за остеохондрозни промени, подробно описани.

От амбулаторен лист № 333/16.01.2018 г. се установява, че ищецът е преминал рехабилитационен курс, при назначаването на който е установено обективно състояние – оточна раменна става, палпаторна болка в областта на ставата, ограничени и болезнени движения.

Ищецът е посетил хирург на 12.06.2018 г., за което е издаден амбулаторен лист № 1225 от същата дата, с основна диагноза счупване на ребро, но без обективни данни за състоянието на горните крайници.

Преглед е извършен на 14.06.2018 г. – амбулаторен лист № 688/14.06.2018 г., където ищецът е насочен към физиотерапия, с описано обективно състояние: дясна раменна става – болезнени и ограничени активни флексия до 150 гр, екстензия до 50 гр, външна и вътрешна ротация до 80 гр. Лява раменна става – болезнени и ограничени активни флексия до 120 гр и екстензия до 30 гр, абдукция до 130 гр, външна и вътрешна ротация до 40 гр, ригидна паравертебрална мускулатура, болезнен и ограничен обем движения в лумбален отдел на гръбначен стълб.

Здравословното състояние на ищеца е анализирано от съдебно медицинската експертиза, изготвена от специалист съдебна медицина, който обобщава уврежданията от произшествието: изкълчване на двете раменни стави, счупено първо ребро в лявата гръдна половина, разкъсно-контузна рана на главата. Счупването на ребро в лявата гръдна половина и разкъсно-

контузната рана на главата са му причинили временно разстройство на здравето, неопасно за живота. Изкълчването на раменните стави причинява трайно затруднение на движенията на левия и десния горни крайници за не по-малко от месец и половина – два при нормално протичане на оздравителния процес. Според съдебния лекар, разпитан в съдебно заседание, при така описаните травматични увреждания не би трябвало да останат трайни последици, според него няма опасност от повторно изваждане на ставата, но за 3 – 4 месеца трябва да преустанови заниманията с канадска борба. Вещото лице уточнява, че не е правил преглед на ищеца, като експертизата е изготвена по документи. Според него уврежданията на междупрешленните дискове се дължат на радикулопатия и на дегенеративни промени в гръбначния стълб, а не са в причинна връзка с ПТП.

С оглед обстоятелството, че е представен медицински протокол № 41/12.01.2021 г. за диагностициране на С. с глухота, двустранна невР. зорна загуба на слуха, както и уточняване на уврежданията, по делото е изготвена съдебно медицинска експертиза от вещи лица невролог, ото-рино-ларинголог и ортопед травматолог. Според тази експертиза от ПТП на С. са причинени: изкълчване на двете акромиоклавикуларни стави и травматично счупване на едно ребро вляво, както и увреда на н.радиалис вляво. Тези изменения предизвикват намаление силата и обхвата на двете ръце, повече вляво. В резултат на това той не може да упражнява повече спорта, в който е участвал като състезател – канадска борба, занапред. Увреждането на слуховите нерви е дефинитивно, не подлежи на лечение, а от направените КТ на глава, електромиография и ЯМР на шийни прешлени не се установяват данни за травматични увреди, а само за дегенеративни промени, от типа на цервикална осхеохондроза. В съдебно заседание вещите лица са пояснили, че глухотата е предшестваща ПТП и не е в резултат на катастрофата. Според вещото лице ортопед има трайни последици в резултат на произшествието, което повлиява на неговите дейности като спортист. Оперативното лечение е неблагоприятно и често се получават релуксации. Акромиоклавикуларната става е ставата, която е между лопатката и ключицата, за да може да подпира раменния пояс да не ходи напред. Тук има трайна последица, която не може да се възстанови, има и външно проявление – ключицата стърчи леко нагоре. Става срастване там и симптомът на тази сублуксация се нарича симптом на клавиша – ключицата излиза нагоре и дори да се натисне, не може да се задържи. Пълно

възстановяване няма да има, като възстановяването на острия период е не повече от месец и половина – два. Както при всяка травма болките в първия момент са най-интензивни, и с времето намаляват. Вещото лице пояснява, че не е прегледал ищеца. Вещото лице невролог е анализирано данните от направения скенер и дава заключение, че няма увреждане на мозъка, на прешлените на гръбначния стълб и шията в резултат на катастрофата. Установени са дегенеративно дистрофични промени, от които може да се появи болка в шийната част на гръбнака, мравучкания в главата.

От съдебно – психиатричната експертиза се установява, че С. е получил остра стресова реакция в тясна връзка с преживяното ПТП, която е отзвучала напълно. Тя представлява състояние след стресогенно събитие със симптоматика – стеснено съзнание, състояние на емоционална вцепененост, шок, повишаване на кръвното налягане и постепенно проясняване на съзнанието. Този период трае обикновено едно денонощие. След остра стресова реакция често пациентите получават психиатрични разстройства, като С. е преживял разстройство в адаптацията, кратка депресивна реакция. Това е съвпаднало с обслужването му като болен от ортопедични усложнения, почувствал се уязвим, безпомощен, зависим от грижите от близките. Състоянието напълно отзвучало за около месец. Характеризира се с емоционално разстройство, нарушено социално функциониране. С. е преживял загуба на родители в млада възраст, страда от тежка инвалидност – глаукома, невРзорна глухота, поради което едно изключително събитие като ПТП с опасност за живота се явява сериозен стресор за него. След травмата се появили напрежение, апатия и емоционална вцепененост, в началото съзнанието е стеснено, не помни нещата покрай него. Постепенно, разбирайки за случилото се, съзнанието се прояснява и се появяват спомени за катастрофата, той се стряскал насън, не можел да спи, намалил апетита си, загубил тегло с 10-тина килограма. Проведено му е лечение от невролог и психотерапевтични сесии. Към момента вещото лице все още е установило колебания в настроението, анергия, липса на сили, непълноценен сън, леко завишена тревожност. Въпреки това, С. се е адаптирал добре – започнал е работа, успешно се справя с нея, продължава да се занимава с клуба си. Промяната, която той отчита в емоционалната сфера – колебания в настроението, липса на желание за срещи с хора, анергия, епизодични кошмари, според вещото лице сочи на подпорогови симптоми, които не

налагат хоспитализация или медикаменти. При него няма данни за посттравматично стресово разстройство, няма значителни нарушения във функционирането му.

Ищецът е ползвал отпуск по болест за периода от 17.11.2017 г. до 02.03.2018 г. – приложени болнични листи.

Видно от служебна бележка № 4/08.10.2018 г. на Спортен клуб за интеграция „Кракра“, ищецът е редовен член на клуба и е картотекиран в Българската федерация по канадска борба. Той е активен и успешен състезател по канадска борба в категория + 100 кг за хора със зрителни увреждания. През последните години участвал в значими състезания и печелил множество медали през периода 2015 г. до м. 09.2017 г., подробно описани.

За изясняване на фактическата обстановка е разпитана св. С. С.а, съпруга на ищеца. Разбрала за катастрофата от интернет, свързала се с болницата в гр. Ловеч, където свидетелката на сутринта отишла. Той бил в безпомощно състояние – не можел да се държи на крака и да стане от леглото. Престоял в болница 7 дни. След изписването му, лечението продължило въкъщи. Имал обработена рана на главата. В болницата не установили, но покъсно разбрали, че и двете ръце са извадени от раменете. След като се прибрал установили, че няма чувствителност на ръцете, няма захват и тогава установили, че са извадени ръцете от раменете му. Лекували го с мазила. Около три месеца той не можел да си движи ръцете, движел ги, но имало моменти, в които изпускал каквото хване. Не са го обездвижвали, казвали му да лежи на легло и да не се движи. В момента най-голямата му болка е тази в ръцете, той има изкривяване на гръбнака. Ръцете не си чувства и днес, каквото хване, го изпуска, като са проверявали гръбначния стълб и има засегнати прешлени. Преди това не се е оплаквал от болки и херния на прешлените. За произшествието разказал, че било голям ужас, търкаляли са се от последната до първата седалка. Най-голямата му болка е липсата на спорта, тъй като обичал да спортува, а сега не може да тренира канадска борба по причина, че ръцете му не са добре. Търсил психологическа и психиатрична помощ, защото не спял, скачал насън, говорел за случая и преживявал всичко отново.

Св. Г. Г. познава ищеца, и също е била пострадала от катастрофата. Когато станало произшествието свидетелката видяла, че цялото му лице е в кръв, поискал да си пипне главата и установил, че не може да си движи ръцете. През 2018 г. свидетелката пак го видяла и възприела, че трудно си движел ръцете, стояли настрани, но изглеждали по-добре. Казвал, че има болки във врата, гръбнака, ръцете. Имал белег на челото. Не бил същия жизнен мъж, който бил преди.

Ищецът е отправил застрахователна претенция към ответника, с молба, получена от дружеството на 28.11.2018 г., по която е образувана щета от същата дата при застрахователя. С писмо от 23.03.2019 г. е отговорено, че до представяне на експертно решение на ТЕЛК няма основания за уважаване на предявената претенция.

При тази фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

От събраните по делото доказателства настоящият състав намира, че безспорно се доказва наличието на противоправно поведение на М. Т., в резултат на което на ищеца са причинени вреди. Противоправността на поведението му следва от нарушаване на конкретни правни норми, уреждащи правилата за движение по пътищата - чл. 6, т. 1 и чл. 42, ал. 1, т. 2 и ал. 2, т. 2 ЗДВП, съгласно които водачите са длъжни да съобразяват своето поведение с пътните знаци и при предприемане маневра изпреварване да се убедят, че имат видимост и да не създават опасност или пречки за превозните средства, движещи се по лентата за насрещно движение. От събраните доказателства и изготвена авто-техническа експертиза се установява, че Тодоров с управлението от него автобус със скорост 97 км/ч, предприема маневра изпреварване на товарен автомобил и навлизане в насрещната пътна лента, при наличие на завой и насрещно движещ се товарен автомобил, както и на пътен знак „Забранено изпреварването на МПС“, с което поведение между управлението от него автобус и насрещно движещия се товарен автомобил е настъпил удар.

Като пряка и закономерна последица от физическите закони, в резултат на произшествието, ищецът, пътник на задна седалка в автобуса, е получил телесни увреждания –изкълчване на двете раменни стави, счупване на първо ребро в лявата гръдна половина и разкъсно-контузна рана на

главата. Тези увреждания представляват нарушаване на основно конституционно закрепено абсолютно субективно право, и в субективен план предизвикват претърпяване на болки и страдания от увреденото лице.

Между противоправното и виновно поведение на водача Тодоров, изразяващо се в нарушаване правилата за движение по пътищата и настъпилата вреда е налице пряка и непосредствена причинна връзка.

С оглед на това, настоящият състав приема, че са налице предпоставките за ангажиране на деликтната отговорност на водача Тодоров по чл. 45 ЗЗД, съгласно който всеки е длъжен да поправи вредите, които виновно е причинил другиму. Тодоров е управлявал МПС, застраховано по застраховка „Гражданска отговорност” при ответното дружество. В този смисъл за застрахователя се поражда задължението да покрие в границите на определената в договора застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди – чл. 429, ал. 1 КЗ. Тодоров се явява застраховано лице по смисъла на чл. 477, ал. 2 КЗ. Увреденият е упражнил правото си на пряк иск от застрахователя, възможност, предвидена в чл. 432, ал. 1 КЗ. Същият е изпълнил задължението си за предявяване на застрахователна претенция по реда на чл. 498, ал. 1 КЗ, по която застрахователят е отказал плащането на обезщетение, което обуславя възможността на ищеца да предяви претенцията за заплащане пред съда.

Спорен в настоящия случай е размерът на дължимото и определено от първостепенния съд обезщетение, което следва да се определи по справедливост, съгласно чл. 52 ЗЗД. Разясненията по прилагане на справедливостта като критерий за определяне на размерите на обезщетенията за неимуществени вреди са дадени в ППВС 4/23.12.1968 г. В него е посочено, че следва да се преценят редица конкретно обективно съществуващи обстоятелства - характер на увреждането, начин на извършването му, обстоятелствата, при които е извършено, причинени морални страдания, осакатявания и др. Съдебната практика е наложила и като допълнителен критерий икономическата конюнктура и общественото възприемане на справедливостта на всеки отделен етап от развитието на обществото в страната. Икономическата конюнктура е видима от непрекъснатото нарастване на нивата на застрахователната сума, уредено по законодателен

път - пар. 1, т. 5, пар. 4, ал. 3 и пар. 27 от ДР на КЗ /отм./ до достигането на лимита на отговорност, дефиниран в чл. 266, в сила от 11.06.2012 г. КЗ /отм./, а впоследствие – регламентиран в чл. 492 КЗ, както и от постепенното нарастване на минималната работна заплата за страната, като към момента на ПТП същата възлиза на 460 лв., за 2016 година – на 420 лв., за 2018 година - 510 лв.

В конкретния случай, предвид тези обстоятелства, следва да се вземе предвид още следното: естеството на травмата –изкълчване на двете раменни стави, счупване на едно ребро и разкъсно-контузна рана на главата – т.е. увреждането е настъпило в различни части на тялото; проведеното лечение – оперативно за разкъсно – контузната рана на главата и медикаментозно за останалите увреждания, с провеждани рехабилитации; значителни по интензитет болки в началото с тенденция към затихване; престой в лечебно заведение 5 дни; оздравителен период – месец и половина - два месеца, съобразно заключението и на вещото лице съдебен лекар и на вещото лице ортопед; ползвания отпуск за временна неработоспособност от 4 месеца, през който период социалното му битие е нарушено; наложилата се помощ на близките при домашния режим на лечение, тъй като не можел да си движи ръцете; остатъчни явления с оглед срастването при този вид травматично увреждане, което е повлияло на дейността му като спортист; възрастта на пострадалия – 48 години към датата на ПТП. Следва да се отчетат още обстоятелствата около катастрофата – в автобуса са пътували незрящи и слабо виждащи лица, 10 от които загинали в инцидента, което се е отразило на психичното състояние на ищеца – първоначално той е изживял остра стресова реакция, след която е имал разстройство в адаптацията, кратка депресивна реакция. Това е установено от вещото лице психиатър и от показанията на разпитаната като свидетел негова съпруга – след стресогенното събитие той е проявил различни симптоми – стеснено съзнание, шок, впоследствие са се появили оплаквания от подтиснатост, нарушен сън, отслабване на килограми, затруднена концентрация. Вещото лице психиатър е изследвало реакцията му на фона на преживяна загуба на родители в млада възраст, както и тежката му инвалидност, при които фактори събитието се е явило сериозен стресор за него. Според вещото лице той се е почувствал уязвим, безпомощен, зависим от близките, които състояния са наложили провеждане на лечение от невролог и

психотерапевтични сесии. Острата стресова реакция отшумява обикновено за едно денонощие, а разстройството в адаптацията и депресивната реакция е състояние, напълно отзвучало за около месец. Към момента няма посттравматично стресово разстройство, няма значителни нарушения във функционирането на индивида, като според вещото лице има остатъчни симптоми – колебания в настроението, анергия, липса на сън, леко повишена тревожност, които симптоми са подпрагови и не налагат хоспитализация или медикаменти. Като емоционална последица от инцидента следва да се отчете и обстоятелството, че ищецът е спортувал активно, като е участвал в състезания по канадска борба, която спортна дейност е преустановена след катастрофата – показанията на съпругата му св. С.а и поясненията на вещото лице ортопед. Същевременно, по делото не се доказва такова физическо състояние на ищеца, пречатващо нормалното му социално-битово функциониране, което да е пряка последица от уврежданията при пътно-транспортното произшествие. Вещите лица по изготвените съдебно медицински експертизи не са го прегледали лично. Данни за обективното му състояние се съдържат единствено в приложените амбулаторни листи, последният датиращ от 14.06.2018 г. В приложеното Експертно решение на ТЕЛК от 10.02.2020 г., където е извършен преглед на ищеца, е отразено обективно състояние, между които данни е посочено, че крайниците са без функционален дефицит. С оглед на това, и при така събраните доказателства по делото, настоящият състав приема общ оздравителен период при ищеца от 4 месеца, съобразно приложените болнични листи, при издаването на които е извършван личен преглед, от които възстановяване на острия период от месец и половина – два. С оглед на тези данни и предвид съдебната практика по аналогични казуси, служеща също за ориентир относно критерия за справедливост, настоящият състав счита, че размер на обезщетението от 50 000 лв. би могъл адекватно да компенсира /доколкото изобщо могат да бъдат съпоставени душевните състояния с материалните блага/ причинените болки, страдания, неудобства. Обезщетение в по-голям размер не следва да се присъжда, тъй като няма доказателства за наличен двигателен дефицит, който да се отразява на ежедневната му и трудова дейност и който да е пряка последица от травматичните увреждания. Не се доказва отслабването на слуха и измененията в областта на гръбначния стълб да са в причинно следствена връзка с пътно транспортното произшествие. Не се доказва към момента на

инцидента ищецът да е изпадал в безсъзнание, както се излага в уточняващата молба от 26.10.2022 г., в каквата насока следва да се съобразят както показанията на св. Георгиева, присъствала на инцидента, която не е възприемала такова състояние, така и на отразеното в епикризата на лечебното заведение в гр. Ловеч. Следва да се отчете още, че не се е налагал стриктен постелен режим на лечение, като в по-голямата си част лечението е в домашни условия, с подкрепата на близките. От гледна точка на емоционалното състояние на С., същият се е адаптирал относително добре според вещото лице психиатър, започнал е работа, успешно се справя с нея, продължава да се занимава с клуба си.

При този извод на решаващия състав за справедлив размер на обезщетението 50000 лв., който извод не съвпада с този на първостепенния съд, се налага частична отмяна на решението в обжалваната част и постановяване на ново, с което искът за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди за разликата над 50000 лв., ведно със законната лихва върху тази разлика, бъде отхвърлен.

Предвид на това, че е констатирана грешка в годината на постановяване на обжалваното решение от настоящия състав, следва след връщането му в Окръжен съд Ловеч да се извърши поправка на очевидна фактическа грешка в годината на постановяване на решението.

С оглед изхода на спора, постановеното решение следва да се отмени и в частта, в която ЗК „Лев Инс“ АД е осъдено да заплати държавна такса на основание чл. 78, ал. 6 ГПК за сумата над 2000 лв. до присъдените 4000 лв., в частта, в която застрахователното дружество е осъдено да заплати на Р. С. адвокатско възнаграждение над сумата от 1250 лв. до присъдените 2500 лв., като Р. С. бъде осъден да заплати разноски на застрахователното дружество в размер на 2322,50 лв. съразмерно с отхвърлената част от претенцията.

При този изход на спора ответникът по жалба следва да бъде осъден да заплати на ЗК „Лев Инс“ АД сумата 1337,50 лв., представляваща разноски за въззивното производство, съразмерно с уважената част от жалбата /изчислени на база дължима държавна такса от 1600 лв. и юрисконсултско възнаграждение в размер на 540 лв./. На ответника по жалба не се следват разноски, съразмерно с отхвърлената част от жалбата, тъй като същият не е представил доказателства за извършването им до приключване на устните

състезания. Представеният впоследствие, след приключване на устните състезания, договор за правна защита и съдействие не може да бъде зачетен.

Водим от горното и на основание чл. 271, ал. 1 ГПК, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 11 от 20.02.2023 г. /с погрешно посочена година на постановяване 2022 г./, по т.д. № 22/2022 г. на Окръжен съд Ловеч в частта, в която ЗК „Лев Инс“ АД е осъдено да заплати на Р. К. С. обезщетение за неимуществени вреди за *разликата над 50000 лв. до присъдените 100000 лв.*, ведно със *законната лихва върху тази разлика*, считано от 16.05.2022 г. до окончателното изплащане; в частта, в която ЗК „Лев Инс“ АД е осъдено да заплати държавна такса съобразно уважения размер за *разликата над 2000 лв. до 4000 лв.*, в частта, в която ЗК „Лев Инс“ АД е осъдено да заплати на Р. К. С. адвокатско възнаграждение за *разликата над 1250 лв. до присъдените 2500 лв.*, вместо което **ПОСТАНОВЯВА**:

ОТХВЪРЛЯ предявеният иск от Р. К. С., ЕГН *****, от гр. Перник, *****, против ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД, ЕИК 121130788 за заплащане на застрахователно обезщетение за претърпени неимуществени вреди от ПТП на 17.11.2017 г. за **разликата над 50000 лв. до 100000 лв.**, ведно със **законната лихва** върху тази разлика, считано от 16.05.2022 г. до окончателното изплащане на сумата, като неоснователен.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 11 от 20.02.2023 г. /с погрешно посочена година на постановяване 2022 г./, по т.д. № 22/2022 г. на Окръжен съд Ловеч в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА Р. К. С., ЕГН *****, от гр. Перник, ***** да заплати на ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД, ЕИК 121130788, със седалище и адрес на управление гр. София, бул. Симеоновско шосе, 67А сумата **2322,50 /две хиляди триста двадесет и два лева и 50 ст./ лева**, представляваща разноски за първоинстанционното производство, съразмерно с отхвърлената част от претенцията, както и сумата **1337,50 /хиляда триста тридесет и седем лева и 50 ст./ лева**, представляваща разноски за въззивното производство, съразмерно с уважената част от жалбата.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в
едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____